

අමතක වන්නට නොදිය යුතු කරුණු (පදිම සාරාණිය සූත්‍රය)

සාවස්ථි නිදානං

ජයිමෙ හිකඛවෙ ධම්මා සාරාණියා කතමෙ ඡ:

- 1) ඉධ හිකඛවෙ හිකඛුනො මෙතනං කායකමම.
පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්බමචාරිසු ආචි වෙච රහො ව.
අයමපි ධම්මො සාරාණියො.
- 2) පුන ච පරං හිකඛවෙ හිකඛුනො මෙතනං චචිකමම.
පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්බමචාරිසු ආචි වෙච රහො ව.
අයමපි ධම්මො සාරාණියො.
- 3) පුන ච පරං හිකඛවෙ හිකඛුනො මෙතනං මනොකමම.
පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්බමචාරිසු ආචි වෙච රහො ව.
අයමපි ධම්මො සාරාණියො.
- 4) පුන ච පරං හිකඛවෙ හිකඛු යෙ තෙ ලාභා ධම්මිකා
ධම්මලද්ධා අනතමසො පතනපරියාපනනමනමපි, තථාරූපෙහි ලාභෙහි
අප්පට්ඨිතතභොගි හොති, සීලවනෙතහි සබ්බමචාරිහි සාධාරණභොගි.
අයමපි ධම්මො සාරාණියො.
- 5) පුන ච පරං හිකඛවෙ හිකඛු යානි තානි සීලානි අඛණ්ඩානි
අච්ඡේදානි අසඛලානි අකමමාසානි භුජ්ඣසානි විඤ්ඤාප්පසඤ්ඤානි
අපරාමට්ඨානි සමාධිසංචතනනිකානි, තථාරූපෙහි සීලෙහි
සීලසාමඤ්ඤගතො විහරති සබ්බමචාරිසු ආචි වෙච රහො ව.
අයමපි ධම්මො සාරාණියො.
- 6) පුන ච පරං හිකඛවෙ හිකඛු යායං දිට්ඨි අරියා
නියායාණිකා නියානි තකකරසස සමමාදුකඛකඛයාය,
තථාරූපාය දිට්ඨියා දිට්ඨිසාමඤ්ඤගතො විහරති
සබ්බමචාරිසු ආචි වෙච රහො ව.
අයමපි ධම්මො සාරාණියො.
ඉමෙ ඛො හිකඛවෙ ඡ ධම්මා සාරාණියානි.

(අ.නි. 4,18, පදිම සාරාණිය සූත්‍රය)

මහණෙනි මේ සිහිකටයුතු ධර්ම සයකි, කවර සයක් ද යත්:-

මහණෙනි, මේ සස්තෙනි කිසියම් භික්ෂූන් වහන්සේ නමකට සිය සබ්බමචාරීන් කෙරෙහි ඔවුන් ඉදිරිපිටදීන් ඔවුන් නැති තැනදීන් මෙෙත්‍රී සහගත කායකර්ම ඵලඹ සිටියේ (යුක්තවූයේ) වෙයි ද මේ කාරණය සිහි කළ යුත්තකි.

තවද, මහණෙනි, භික්ෂූන් වහන්සේට සිය බ්‍රහ්මචාරීන් කෙරෙහි ඔවුන් ඇතිවිටත් නැතිවිටත් මෙෙත්‍රී සහගත වාක් කර්ම ඵලඹ සිටියේ වෙයි ද ඒ කාරණය ද සිහිකළ යුත්තකි.

තවද, මහණෙනි, භික්ෂූන් වහන්සේට සිය බ්‍රහ්මචාරීන් කෙරෙහි ඔවුන් ඇතිවිටත් නැති විටත් මෙෙත්‍රී සහගත මනෝ කර්ම ඵලඹ සිටියේ වෙයි ද, ඒ කාරණය ද සිහිකළ යුත්තකි.

තවද මහණෙනි, භික්ෂූන් වහන්සේ දැහැමින් ලබන ලද යටත් පිරිසෙයින් පාත්‍රයට ලැබුණු අහරක් පමණ වූ හෝ දැහැමි ලාභයක් වෙයි ද, එබඳු ලාභය අඩු වැඩි කිරීමකින් තොර ව බෙදා වළඳන සුලු වූයේ, සිල්වත් සබ්බමචාරීන් සමග සමාන පරිභෝග ඇත්තේ වෙයි ද ඒ කාරණය ද සිහිකළ යුත්තකි.

තවද මහණෙනි, භික්ෂූන් වහන්සේ කඩතොලු නොවූ, සිදුරු රහිත වූ, පුල්ලි රහිත වූ, තැන තැන කැලැල් නොවූ, නිවහල් වූ නුවණැත්තන් විසින් පසස්නා ලද කිසිවෙකු විසින් වත් වෝදනා කළ නොහැක්කා වූ සමාධිය කරා යොමු වූ, සීලයෙන් සබ්බමචාරීන් සමග ඔවුන් ඉදිරිපිටදීන්, නැති තැනදීන් සීල සමානත්වයට පත්ව වාසය කෙරේද එය සිහි කළ යුත්තකි.

තවද, මහණෙනි, භික්ෂූන් වහන්සේ තෛර්යාගණික වූ භෙවත් නිවන කරා පමුණුවන්නා වූ යම් සමයක් දෘෂ්ටියක් ඒ ආකාරයෙන් ම ක්‍රියාත්මක කරන විට මනාව දුක් දුරු කිරීම පිණිස හේතු වෙයි ද, එබඳු දෘෂ්ටියෙන් සබ්බමචාරීන් කෙරෙහි ඔවුන් ඉදිරියේදීන්, නැති තැනදීන් දෘෂ්ටියෙන් සමානත්වයට පත් ව වෙසෙයි ද, ඒ කාරණය ද සිහිකළ යුත්තකි.

සාරාණිය ධම්ම - සිහිකළ යුතු ධර්ම යි

බුද්ධ දේශානාවේ සිහි කළයුතු ධර්ම වශයෙන් විශේෂයෙන් දැක්වෙන කරුණු රැසක් හමුවෙයි. ඒ අතර දසධම්ම සූත්‍රයේ දී භික්ෂූන් වහන්සේලා විසින් නිතර සිහිකළ යුතු ධර්ම දහයක් දැක්වෙයි. අභිණ්හපච්චවෙක්ඛිතඛබ සූත්‍රයේ දී ගිහි පැවිදි සියල්ලන් විසින් ම නිතර සිහිකළ යුතු ජාති-ජරා-මරණ- ආදී කරුණු රැසක් දක්වා තිබේ. අංගුත්තර නිකායේ සාරාණිය වර්ගයේ සූත්‍රවල ද එන්නේ විශේෂයෙන් පැවිද්දන් විසින් අවිශේෂයෙන් සියල්ලන් විසින් සිතිය යුතු කරුණු හයකි. එනම්,

1. සබ්‍රහ්මචාරීන් කෙරෙහි මෛත්‍රී සහගත කායකර්මයෙන් යුක්ත විය යුතු බව
2. මෛත්‍රී සහගත වාක් කර්මයෙන් යුක්ත විය යුතු බව
3. මෛත්‍රී සහගත මනෝකර්මයෙන් යුක්ත විය යුතු බව
4. සිව්පසය සම්බන්ධයෙන් සබ්‍රහ්මචාරීන් සමඟ සාධාරණ හෝගී වියයුතු බව
5. සබ්‍රහ්මචාරීන් හා සමාන වූ ආර්යශීලයෙන් යුක්ත වියයුතු බව
6. සමාන සමාස්තදායීත්වයෙන් යුක්ත වියයුතු බව

යන කරුණු හය යි.

මෙතනං කාය - චචී - මනෝ කමමං

සබ්‍රහ්මචාරීන් වහන්සේලා සමඟ තිදොරින් ම මෛත්‍රී සහගත හැසිරීම මෙයින් අදහස් කෙරේ. මේ පිළිබඳ විස්තර කිරීමට වඩා එය ප්‍රායෝගික ව ක්‍රියාත්මක කළ අවස්ථාවක් මජ්ඣිම නිකායේ චූළගොසිංග සූත්‍රයෙන් ගෙන හැර දැක්විය හැකි ය. ගොසිංග සාලවනයේ විසූ අනුරුද්ධ, නන්දිය හා කිම්බිල තෙරුන් වහන්සේලා තමන් ඔවුනොවුන් කෙරෙහි කෙබඳු මෛත්‍රීයකින් වාසය කරන්නෝ ද යන්න මේ සූත්‍රයේ දී බුදුරදුන් හමුවේ ද පවසති. ඒ සාකච්ඡාවෙන් කොටසක් මෙසේ ය.

1. “කචචී පන වො අනුරුද්ධා සමග්ගා සමමොදමානා අච්චදමානා ඛීරොදකීභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකඛුහි සමපසසනතා විහරාමාති?

තග්ගස, මඤ්ඤං භනෙන සමග්ගා සමමොදමානා අච්චදමානා ඛීරොදකීභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකඛුහි සමපසසනතෙ විහරාමාති.

ඉධ මඤ්ඤං භනෙන ඵචං හොති, ලාභා වත මෙ සුලද්ධං වත මෙ, යොහං ඵචරුපෙහි සබ්‍රහ්මචාරීහි සද්ධං විහරාමී. තසස් මඤ්ඤං භනෙන ඉමෙසු ආයසමනෙනසු මෙතනං කායකමමං පච්චුපට්ඨිකං ආචී චෙච රහො ච. මෙතනං චචීකමමං පච්චුපට්ඨිකං ආචී චෙච රහො ච. මෙතනං මනෝකමමං පච්චුපට්ඨිකං ආචී චෙච රහො ච.

තසස් මඤ්ඤං භනෙන ඵචං හොති; යනනුනාහං සකං චිත්තං නිකඛිපිත්වා ඉමෙසං යෙච ආයසමනානං චිත්තසස් වසෙන වතෙතයානති. සො ඛො අහං භනෙන සකං චිත්තං නිකඛිපිත්වා ඉමෙසං යෙච ආයසමනානං චිත්තසස් වසෙන වතනාමී. නානා හි ඛො නො භනෙන කායා. ඵකඤ්ඤ ඵන මඤ්ඤ චිත්ත’නති....”

2. “ඉධ පන භනෙන, අමහකං යො පඨමං ගාමතො පිණ්ඩාය පටිකකමති; සො ආසනානි පඤ්ඤාපෙති. පානීයං පරිභොජනීයං උපට්ඨපෙති. අවකකාරපානීං උපට්ඨපෙති යො පච්ඡා ගාමතො පිණ්ඩාය පටිකකමති, සචෙ හොති භුත්තාවසෙසො සචෙ ආකඛ්ඛති භුඤ්ජති. නො චෙ ආකඛ්ඛති, අප්පහරිතෙ වා ජඛෙඛති. අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඕපිලාපෙති. සො ආසනානි පටිසාමෙති. පානීයං පරිභොජනීයං පටිසාමෙති. අවකකාරපානීං පටිසාමෙති. හත්තග්ගං සමමජ්ජති. යො පසසති පානීයසටං වා පරිභොජනීයසටං වා චචචසටං වා රිත්තං කුච්ඡං, සො උපට්ඨපෙති. සචසස් හොති අච්චසඤ්ඤං, හස්ථිකාරෙන දුතියං ආමනෙතත්වා හස්ථිලඛ්ඛකෙන උපට්ඨපෙම නත්චෙච මයං භනෙන තප්පච්චයා වාචං හිඤ්ඤාම.

(ම.නි.චූළගොසිංග සූත්‍රය)

භාවය

1. “අනුරුද්ධයෙනි, කෙසේ ද ඔබ වහන්සේලා සමගියෙන්, සතුටින්, විවාදයකින් තොරව, කිරිත් දියත් මුසු වූවා සේ ඔවුනොවුන් දෙස ප්‍රිය මනාප බැල්මෙන් බලමින් වසන්තාහු ද?

“ස්වාමීනි, අපි ඇත්ත වශයෙන් ම සමගියෙන්, සතුටින් විවාදයකින් තොරව කිරිත් දියත් මුසු වූවා සේ ඔවුනොවුන් දෙස ප්‍රිය බැල්මෙන් යුතු ව වසමු.

“ස්වාමීනි, (එසේ වසන) මට මෙසේ සිතෙයි: “මට මෙවන් සබ්බමචාරීන් සමග වසන්නට ලැබීම මහත් ලාභයකි.

“ස්වාමීනි, (එසේ සිතන) මට මේ ආයුෂ්මතුන් වහන්සේලා කෙරෙහි ඵලිපිට මෙන් ම රහසිනුන් මෙමත්‍රීසහගත කායකර්ම, වාක්කර්ම හා මනෝකර්ම ඵලඹ සිටි (ඇතිවෙයි)

“ස්වාමීනි, එසේ (මෙමත්‍රීයෙන්) ක්‍රියාකරන මට මෙසේ ද සිතෙයි. ඒ මම මගේ සිත (අදහස්) පසෙක තබා මේ ආයුෂ්මතුන් වහන්සේලාගේ සිතට අනුකූල ව පවතින්නෙමි නම් යෙහෙකි යි.

“ස්වාමීනි, එසේ සිතන මම මගේ සිත පසෙක තබා මේ ආයුෂ්මතුන් වහන්සේලාගේ සිතට අනුව පවතිමි. ස්වාමීනි, අපි ශරීරයෙන් විවිධ වෙමු. එහෙත් සිතින් නම් එක් කෙනෙකැයි මට හැගෙයි.

2. “අපෙන් යම් කෙනෙක් සැමට පසුව පිඬු පිණිස හැසිර ගමෙන් පෙරළා පැමිණෙත් ද, උන්වහන්සේ සෙස්සන් වළඳා ඉතිරි වූ යමක් වේ ද ඒවා කැමති නම් වළඳයි, නැතිනම් තණකොළ නැති බීමක හෝ දමයි. සතුන් නැති ජලයක හෝ ගිල්වා දමයි. උන්වහන්සේ අසුන් ද හකුලා තබයි. දන්ගෙය ද අමදියි.

“අපෙන් යම් කෙනෙක් පිවයුතු හෝ පරිභෝග කළයුතු පැන් බඳුන් හිස් ව තිබෙනු දකී ද උන්වහන්සේ ඒවා පුරවා තබයි. උන්වහන්සේ එය තනිව එසවීමට අසමත් වේ නම් තවත් කෙනෙකුට අත වනා කථාකොට දෙදෙනාගේ අත්පැටළු මගින් (අත් එකට බැඳ ඔසවාගෙන) ගෙනවුත් තබමු. ස්වාමීනි, අපි ඒ වෙනුවෙන් වචනයක්වත් පිට නොකරමු”.

(මහණදම් පුරණ ඇත්තන් ඔවුනොවුන් කෙරෙහි මෙමත්‍රී කාය, වාක්, මනාකර්ම කෙසේ පැවැත්විය යුතු ද යන්න මේ ඇසුරින් වටහා ගත හැකි ය).

අප්පට්චිහතතභෝගී - සිවුපස කිසිවෙකුටත් විශේෂයක් නොකොට, තෝරා තෝරා නො බෙදා ඔවුනොවුන් අතර බෙදා ගෙන පරිභෝග කිරීම යි.

සාධාරණභෝගී - ලැබෙන දෙය අල්ප වුව ද කිසිවෙකුටත් අඩුවක් නොතබා සමච බෙදාගෙන පරිභෝග කිරීම යි. මෙසේ බෙදා හදා ගැනීම මුහුණට පමණක් නොව මුලු හිතින් ම කළයුතු බව ආවි වෙච රහෝ යන්නෙන් කියවේ.

සීල සාමඤ්ඤගතො

සීල පාරිශුද්ධියෙන් සමාන වීම ය. මේ සම්බන්ධ ව පස්වන සාරණිය ධර්මයේ දී විශේෂ විග්‍රහයක් දැක්වේ.

අඛණ්ඩ - අගින් හෝ මුලින් සික පද නොකැඩුණු, උල්ලංඝනය නොකොට රැකගත් ශීලය

අවර්ණ - කළයක සිදුරක් තිබීමෙන් දිය කාන්දු වන්නාසේ මැදින් එක් සික පදයක් බිඳීමෙන් සිදුරු වීමට එසේ ඉඩ නොකැබු ශීලය අවර්ණ ශීලයයි.

අසබල - සබල යනු පුල්ලි සහිත බව යි. අතරින් පතර සික පද සිඳී යාම පුල්ලි වැටීමක් බඳු ය. එසේ නොවූ ශීලය අසබල නම් වේ.

අකම්මාස - ලප කැලැල් සහිත බව කම්මාස නම්. ගවයෙකුගේ ලප විවිධ වර්ණයෙන් කැපී පෙනෙන්නා සේ තැනින් තැනින් සිකපද කිහිපයක් සිඳී යා නොදී රැකගත් සීලය අකම්මාස නම්.

භුජ්සස - වහල් බවින් මිදීම ය. තණ්හාවට හෝ කාමයන්ට වහල් නොවූ සීලය භුජ්සස නම් වේ.

විඤ්ඤප්පසභව - දසධම්ම සූත්‍රයේ කී පරිදි සීලය නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට ලක් නොවිය යුතු ය.

අපරාමධ - මෙහි අර්ථ දෙකකි. තෘෂ්ණා, දෘෂ්ටි දෙකින් ස්පර්ශ නොවූ සීලය හෝ මේ වරද ඔබ කළේ යයි කිසිවෙකුටත් අභියෝග කළ නොහැකි සීලයයි.

සමාධි සංවත්තනික - සීල යනු කාය වාග් සංවරය යි. සමාධි යනු මනෝ සංවරය යි, මනෝ සංවරයට කාය වාග්, සංවරය ඉවහල්වන බැවින් සමාධි සංවත්තනික නම්.

මෙබඳු සීලයෙන් සෙසු සබ්බන්තවාරීන් සමග සමාන ව විසීම යි. එහිදී සබ්බන්තවාරීන් සමග රහසින් වත් සීලයෙන් වෙනසක් නැතිව විසිය යුතු බව “ ආවී වෙව රහොව” යන පාඨයෙන් කියවේ.

- **දිට්ඨි සාමඤ්ඤගතො** - පිළිපදින්නා නිවන කරා පමුණුවන්නාවූ (නියායාණික), උතුම් වූ (අරියා) සමාසක් දෘෂ්ටියෙන් රහසින් පවා සබ්බන්තවාරීන් සමග සම ව පැවතීම යි.

ආනිසංස - මෙසේ මෙකී සාරණීය ධර්ම පුරුදු පුහුණු කිරීමෙන් ලැබෙන ප්‍රයෝජන අංගුත්තර නිකායේ දුතිය සාරාණීය සූත්‍රයේ එයි.

ඒ අනුව මේ ධර්ම සය සබ්බන්තවාරීන් අතර,

1. පියකරණා - ප්‍රිය උපදවන
2. ගරුකරණා - ගෞරව ඇතිවන
3. සංගහාය - සංග්‍රහ පිණිස වන
4. අවිවාදාය - විවාද නොකිරීම පිණිස හේතුවන
5. සාමගහියා - සමගිය පිණිස වන
6. එකීභාවාය - එකමුතු බව පිණිස වන

කරුණු හයකි.

සිත, කය, වචනය යන ත්‍රිවිධ ද්වාරයෙන් ඔවුනොවුන් හා මෙෙත්‍රී සහගතව ක්‍රියාකරමින් අල්ප දෙයක් හෝ බෙදා පරිහරණය කරගෙන ආර්ය ශිලයෙන් හා සම්මා දිට්ඨියෙන් යුතුව හික්ෂුන් වහන්සේ ක්‍රියාකරන්නේ නම් සංස සමාජයේ ඒකීයත්වය ආරක්ෂා වන්නේ ය. එසේම තම තමන් විසින් අපේක්ෂිත පරම සුවය වන නිවන අවබෝධය සඳහා ද එය මනා ශක්තියක් වනු ඇත.

අභ්‍යාස

01. “හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ සමගි සම්පන්න බව සාසනයේ ඉදිරි යහපතට හේතුවේ” මෙම අදහස සනාථ කිරීමට ත්‍රිපිටකයේ එන තොරතුරු එක්රැස් කරන්න.
02. සාරාණීය ධර්ම සහ ඒවා පුරුදු කිරීමෙන් ලැබෙන ප්‍රයෝජන වෙන් වෙන් වශයෙන් දක්වන්න.
03. සිල්වත්ථිමේ අගය පිළිබඳ ව ධර්ම පත්‍රිකාවක් සකසන්න.